

ATT LÅSA UPP DÖRRARNA INIFRÅN

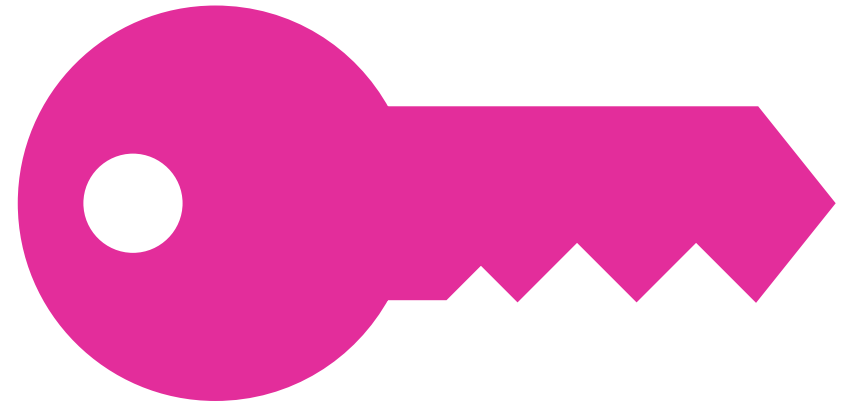
OM BETYDELSEN AV SOLIDARISKT LYSSNANDE
FÖR FRAMGÅNGSRIK ANDRASPRÅKSUTVECKLING

Andreas Nuottaniemi

Norskkonferansen, Oslo, 13/11 2025

— **SPRÅKET
ER
NØKKELEN**

KULTUR | INTERVJU

Språket är nyckeln till det svenska samhället

Som en del i januariöverenskommelsen föreslogs språkrav för medborgarskap. Fanny Forsberg Lundell sammanfattar forskningen kring ett sådant krav i en aktuell rapport. Men för att få mer kött på benen träffar hon Helena Gullmarson, som i 40 år har arbetat med att undervisa i svenska i Rosengård.

FANNY FORSBERG LUNDELL | 8 MARS 2020

Ill.foto: Mostphotos

[Vis mer](#)

Det norske språket er nøkkelen til en varig tilknytning

Debatt: Ukrainske flyktninger som kommer til Norge må få en rettferdig sjanse til å knytte et varig bånd til arbeidslivet. Da må vi gi dem en god nok opplæring i norsk.

Siri Denstad Langlo

TILLILTSVALGT UTDANNINGSFORBUNDET TRØNDELAG

Publisert 28.11.2023 - 09:34

Å kunne bo i hjembygda si eller i den bydelen man ønsker har vært og er et privilegium, men også en

ANNONSE

← [Tilbake til "Inspirasjon"](#)

Språket er nøkkelen

Foto: Marius Sørhus

Da Husam Sayed Issa kom til Norge fra Syria engasjerte han seg i frivillige organisasjoner. Vi ble kjent med Husam da han var i praksis i Frivillighet Norge våren 2021 i forbindelse med studiene sine i administrasjon og ledelse ved OsloMet

Oslo

- Språket nøkkelen til arbeidslivet

Da Sajjad Ahmed kom til Norge for 17 år siden, kunne han ikke norsk og måtte ta seg vaskejobber. I dag er han teamkoordinator i Coca-Cola Norge.

Publisert: 18.09.2003 11:36 | Oppdatert: 20.10.2011 14:52

– Siden jeg ikke kunne godt nok norsk i begynnelsen, måtte jeg bare ta vaskejobber, forteller Sajjad Ahmed. - Jeg fikk ganske mange avslag på jobbsøknader før jeg endelig fikk et vikariat i Ringnes. Da Coca-Cola Norge startet sitt tapperi i 1998, fikk jeg fast jobb her. I dag jobber han som teamkoordinator hos brusgiganten, som har et globalt arbeidsmiljø med arbeidere fra 43 nasjoner. Norsk-pakistaneren er bare én av de over 300 i fabrikk som har utenlandsk bakgrunn.- Manglende erfaring og lite praksis er et stort hinder mange innvandrere møter på veien til arbeidslivet. Jeg er utdannet som offshore-ingeniør i Norge, men måtte sende bortimot 100 søknader før jeg fikk jobb i bransjen, forteller Thuyen Nguyen fra Vietnam. Etter noen år i oljebransjen valgte han å satse på IT. I

■ NYHET

Årets fackliga feminister bygger nätverk för kvinnor

■ KRÖNIKA

Lärdomar av påsken som chockade Sverige

■ DEBATT

Minskad hemlöshet förslag

■ LEDARE PUBLICERAT: 10 OKTOBER, 2018 AV: VESNA PREKOPIC

Vesna Prekopić

Språket är nyckeln till allt

- LEDARE Språket är integrationens portvakt. Vägen fram till språket går via bostads- och skolpolitiken och media. Men framförallt genom att flytta fokus från individen till samhället.

Öppnar dörrar

SPRÅK öppnar dörrar

Umeå
UNIVERSITÄTT

Metaforers funktion

Överför
betydelser från
en sfär av livet
till en annan:

Kärlek som
"en skakig
resa".

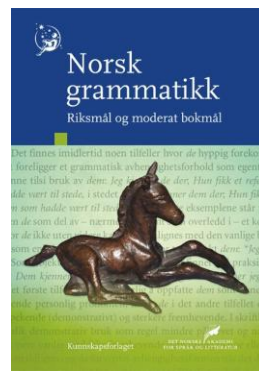
Döden som
att någon
"gått bort".

Tenderar med tiden att
dölja sina egna
antaganden.

Metaforens dolda antaganden

- Språket som nyckel:
  - Liknar en social praktik vid ett objekt.
  - Språket är det som finns i ordlistan och grammatikböckerna!
  - Döljer en avgörande part i all kommunikation: lyssnaren!

Lyssnande och språkets utveckling

Produktion:

- Andraspråkselevernas talande och skrivande.

Reception:

- Andraspråkselevernas lyssnande och läsande.
- Förstaspråkstalarnas lyssnandepraktiker?

Förståelse drev
på utvecklingen
av det mänskliga
språket (Burling,
2007).

Nyam: tigrinja, arabiska och svenska
Azizyangu's mamma: somaliska.

*"jag vet inte hur de gör, men de förstår
varandra"* (Azizyangu)

Vad innebär det att lyssna?

Lyssnande som kognitiv handling.

- Urskilja olika ljud och koppla dem till särskilda betydelser.
- Dra slutsatser om förväntad respons.
- Betydelse är förkroppsligad och multimodal.

Lyssnande som social handling.

- Socialt adekvata reaktioner.
- Reagera på tilltal en social plikt.

Lyssnande som etisk handling.

- En maktposition.

SPRÅKLIGT OMSORGSARBETE

(SE T.EX. JOHANSEN & SOLLID, 2023; ALLARD M.FL., 2023)

- Att lära sig ett nytt språk tar tid!
- Uttal inte minst.
- Modersmålskompetens – en orättvis måttstock.

Rubins experiment

- Två grupper studenter lyssnade på samma föreläsningar:
  - heliumbrist
  - eposet Mhabharata
- Uppläsaren var förstaspråkstalare av engelska.
- Den ena gruppen såg en bild på en vit kvinna, den andra en "asiatisk" kvinna.
- Grupp två hörde:
  - Brytning
  - Lägre kompetens.
  - Sämre!
- Asiatiska lärare som talar standardengelska "möter liknande dysfunktionella attityder som dem som talar med en markerad, icke-infödd brytning" (Rubin, 1992, s. 519).

Home > Research in Higher Education > Article

Nonlanguage factors affecting undergraduates' judgments of nonnative English-speaking teaching assistants

Published: August 1992
Volume 33, pages 511–531, (1992) [Cite this article](#)

[Download PDF](#) [Access provided by Umeå University Library](#)

[Research in Higher Education](#)
[Aims and scope](#) →
[Submit manuscript](#) →

Donald L. Rubin

[3309](#) Accesses [332](#) Citations [74](#) Altmetric [8](#) Mentions [Explore all metrics](#) →

Abstract

In response to dramatic changes in the demographics of graduate education, considerable effort is being devoted to training teaching assistants who are nonnative speakers of English (NNSTAs). Three studies extend earlier research that showed the potency of nonlanguage factors such as ethnicity in affecting undergraduates' reactions to NNSTAs. Study 1 examined effects of instructor ethnicity, even when the instructor's language was completely standard. Study 2 identified predictors of teacher ratings and listening comprehension from among several attitudinal and background variables. Study 3 was a pilot intervention effort in which undergraduates served as teaching coaches for NNSTAs.

[Use our pre-submission checklist](#) →

Avoid common mistakes on your manuscript.

[Sections](#)

[References](#)

[Abstract](#)

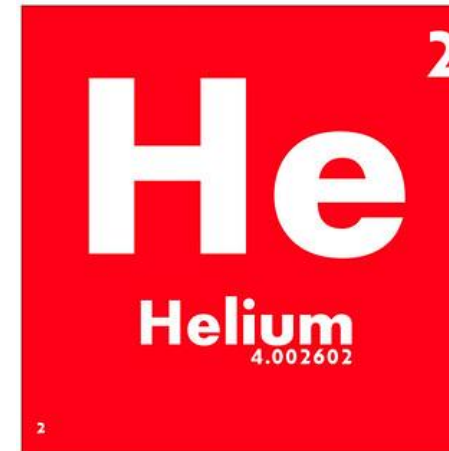
[Article PDF](#)

[References](#)

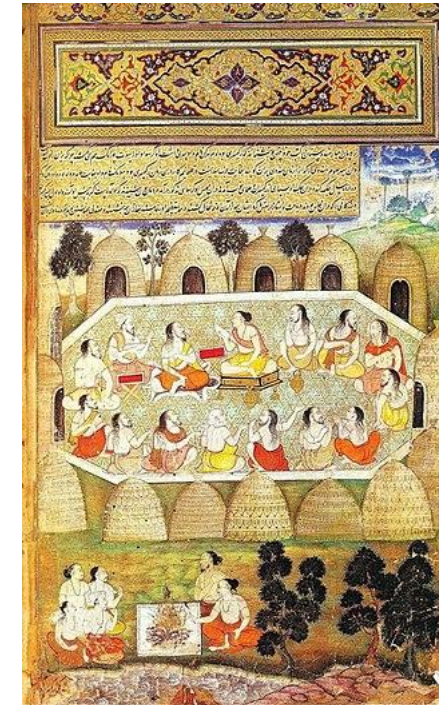
[Author information](#)

[Rights and permissions](#)

[About this article](#)

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-SA](#)

Lyssnandets politik

- Att lyssna *fördomsfritt* är svårt.
- ”Brytning” är en ideologisk kategori.
- Pierre Bourdieu (1991): att bli förstådd och lyssnad på är inte samma sak!
- En legitim talare måste anses värd att lyssnas på.
- Lyssnarens roll i konstruktionen av legitima talare.
- ”De vita lyssnande subjekten” (Flores & Rosa, 2015).

The Modern Language Journal

Bringing Race Into Second Language Acquisition

NELSON FLORES¹ and JONATHAN ROSA²

¹University of Pennsylvania, Educational Linguistics Division, Graduate School of Education, 371 University City Hall, Philadelphia, PA, 19104 Email: nflores@upenn.edu

²Stanford University, Graduate School of Education, Center for Comparative Studies in Race and Ethnicity, 450 Serra Mall, Stanford, CA, 94305 Email: jdrosa@stanford.edu

RECENTLY, SEVERAL NEWS ARTICLES WERE published celebrating the bilingualism of Princess Charlotte, the young daughter of Prince William and Catherine Middleton. A headline from *Independent* noted, “Princess Charlotte is already bilingual at age two,” with the author insisting that this was “a skill most people cannot claim” and that she “can’t help but feel inferior” (Ritschel, 2018). In a similar vein, a headline from *Harper’s*

rather than celebration. Far from being presented as bilingual children with reporters an inferiority complex, with Princess Charlotte, these stories are framed as a problem requiring a policy response. The narrative has become so normalized that it almost seems absurd to question it. Yet, there is nothing inevitable about this framing. Instead, it reflects a p

Flerspråkighetens gränser

- Standardiserade prov som vita lyssnande subjekt (se även Flores, 2021; Prinsloo, 2021).
- 96,5 % godkända i svenska, 67,3 % godkända i Sva (Skolverket, 2021).
- 20 elever på SI, flera "sitter fast".
- Nya migrationslagar skapar svåra utmaningar för lärarna.
- Objektiveringen av språk utesluter det lyssnande subjektets roll.
- Andraspråsutveckling beror också på majoritetsbefolkningen!

Språkets dubbla måttstockar

- Den gröna omställningen gör att ”norra Sverige skriker efter arbetskraft” (Dagens Nyheter, 2023-02-28).
- Som två pusselbitar?
  - ”Vi har behoven, och här kommer de liksom” (rektor i inlandet).
- Pehrson & Person (L): De måste först lära sig svenska! (DN, 2023-02-28).

Gott om jobb – men allt fler är långtidsarbetslösa

PUBLICERAD 24 MAJ 2022

→ Val 2022 Valresultat

Det finns många lediga jobb. Trots det är drygt 170 000 personer inskrivna på Arbetsförmedlingen och har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Samtidigt har allt fler utrikesfödda personer fastnat i lång arbetslöshet.

– Det är ett bekymmer för kommunerna, säger Roy Melchert, sektionschef på SKR.

DAGENS NYHETER. Nyheter Sverige Världen Ekonomi Kultur Sport Klimatet L... Följ (4) PN

Ministrarna om hur man får arbetslösa att flytta norrut: Måste se till att folk kan svenska

Omvänd integration i Skellefteå

- Batterifabriken anställde mer än 4000 personer, från över 120 olika länder.
- Brist på svenska inget problem!
  - <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/engelskan-vaxer-i-ett-vaxande-skelleftea>
  - Janne talar "skolengelska" framgångsrikt på arbetsplatsen.
  - Marie använder icke-verbal kommunikation.
  - Sara: ett roligt sätt att välkomna nykomlingar.
- Lokaltidningen Norran producerar dagliga nyheter - på engelska:
  - "Vi behöver anpassa oss för att nå dem också" (Malin Christofferson, chefredaktör).
  - "Öka möjligheten att nyinflyttade snabbare integreras i samhället" (Paul Connely, journalist).

NORRAN Shop Prenumerera Logga

English Lokalt Sport Hockeybloggen Blåljus Senaste nytt Familj Åsikter E-tidningar

Norran storsatsar på engelska nyheter

Paul Connolly har hittat sin plats på Norran. Han har fokus på engelska nyheter. Chefredaktör Malin Christofferson tittar förbi.

Lyssnande och människogörande solidaritet

Lyssnande är en aktivt tolkande handling.

En komplicerad kognitiv, social och etisk process.

Potentialen för att *höra* också alltid närvarande!

Eleven Vali: ”Ja dom förstår”.

En djup erfarenhet av solidariskt lyssnande och
människogörande solidaritet (Herz & Lalander, 2020).

Att utveckla solidariska lyssnare

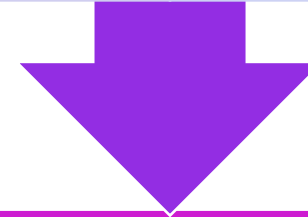

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

Mål med undervisningen i norska som andraspråk:

Målspråkskompetens

Underlätta kommunikation mellan människor

Behov av insatser?

Norska som andraspråk

- De (ohörda) talande subjekten.

Norska

- De lyssnande subjekten

TACK FÖR ATT NI LYSSNAT!

Andreas Nuottaniemi

Varför talar alla plötsligt engelska i Skellefteå?

Om språk och integration i samhällsomvandlingen

Introduktion

I ett lättsamt inlägg i SVT:s Västerbottensnytt i mars 2023 intervjuas tre Skellefteåbor om hur de påverkas av den nya flerspråkigheten i staden (SVT, 2023). Janne, en byggentreprenör, har fått jobb på batterifabriken och berättar att därinne är det bara engelska som gäller. Trots att han beskriver sin egen kompetens som "not so very good" och skrattande tillägger, "it's school-English", ser han inte arbetsspråket som något egentligt problem. På en internationell arbetsplats som Northvolt får man träffa människor från hela världen, och för Janne är det snarare ett tillfälle att öva på sin engelska.

I en annan del av staden förklarar butiksägaren Marie att det nu är vanligt att få kunder som enbart talar engelska. Men eftersom de inte bara kommer från engelsktalande länder, utan från hela världen, är det inga bekymmer och de är "ungefär på samma nivå". Eventuella utmaningar löser de lätt med gester, så över lag tycker Marie att "det flyter på bra".

Inte heller blomsterhandlaren Sara verkar sörja svenskans krympande roll till följd av den nya inflyttningen. Hon har anordnat bindningskurser på engelska och ser rentav ett integrationsvärde i att göra så. Att använda ett språk som nykomlingarna själva är mer bekväma med är ett kul

sätt att "få dem att känna att de kan komma hit och komma in i samhället litegrann", meddelar hon. Sedan älskar ju hon och hennes kollegor blommor, så det är verkligen onödigt att krångla till det om nu någon är intresserad.

Men vänta nu, vad är det egentligen som händer här? Har vi hamnat i någon form av alternativ verklighet? Den som bara följer den politiska debatten i halvt vaket tillstånd kan inte ha missat att det normalt låter helt annorlunda när flerspråkighet diskuteras i Sverige idag. Det som i stället hörs är ständigt nya varianter av ökade krav som måste ställas på de nyanlända – i form av språkplikt, språkförskola, obligatorisk språkscreening eller vad det nu kan vara (Milani m.fl., 2021; Nuottaniemi, 2023).

Modersmålsundervisningen, som länge varit ifrågasatt, utreds nu samtidigt efter att Tidöpartierna fastslagit att "den inte negativt ska påverka integration eller elevens kunskapsutveckling i svenska språket" (Tidöavtalet, 2022; se även Regeringskansliet, 2023). I Tidöavtalets omfattande avsnitt om migration och integration finns visserligen ganska lite explicit skrivet om svenska språket, men det är sannolikt för att en offentlig utredning redan har föreslagit krav på kunskaper i svenska för medborgarskap (SOU 2021:2), och att det därför räckte att hänvisa till den. Att den

GEOGRAFISKA NOTISER • ÅRGÅNG 82 (2024) • NUMMER 2–3

DE GRUYTER MOUTON

Multilingua 2024; 43(5): 637–665

Andreas Nuottaniemi*

The slowness of language, the speed of capital: conflicting temporalities of the "green transition" in the Swedish north

<https://doi.org/10.1515/multi-2024-0076>

Received April 12, 2024; accepted June 16, 2024; published online July 2, 2024

Abstract: Following substantial investments in battery production and fossil-free steel, a few select places in northern Sweden are currently undergoing rapid economic and cultural changes. The aim of this article is to explore the role language education plays for three different groups of (im)mobile subjects – refugees, labor migrants, and cosmopolitan elites – in the ongoing social transformations. By using the time-consuming and ideologically charged social practice of teaching and learning languages as a lens, it is argued that although framed as a sustainability project, the pace of the transformation is set by the accelerating logic of capitalism, posing a challenge to the democratic planning of inclusive local communities, as well as to societal subsystems characterized by much slower temporal regimes. Hence, although Sweden is committed to a "just transition" as part of the Paris Agreement, some are obviously benefiting much more than others from this transition. This paper further highlights the potentially high costs for the local communities that "win" the bids for the new green industries. Apart from considerable economic costs in the present, another result might also be increased social stratification and weakening social cohesion in the long term.

Keywords: language teaching and learning; green transition; sustainable development; social acceleration; desynchronization

Sammandrag: Ett fåtal utvalda plats i norra Sverige upplever nu hastiga ekonomiska och kulturella förändringar till följd av omfattande investeringar i batteriproduktion och fossilfritt stål. Syftet med den här artikeln är att utforska vilken roll språkundervisning spelar för tre olika grupper av (im)mobila subjekt – flyktingar, arbetsmigranter och kosmopolitiska eliter – i den pågående samhällsomvandlingen. Genom att utgå från de tidskrävande och ideologiskt laddade sociala praktikerna undervisning och lärande av språk visas här att även om samhällsomvandlingen ofta ramas in som ett hållbarhetsprojekt så bestäms hastigheten av kapitalismens accelererande logik, vilket innebär

*Corresponding author: Andreas Nuottaniemi, Department of Geography, Umeå University, Umeå, Sweden, E-mail: andreas.nuottaniemi@umu.se. <https://orcid.org/0000-0001-7950-2772>

Open Access. © 2024 the author(s), published by De Gruyter. This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Referenser

Bourdieu, P. (1991). Vad det innebär att tala. I *Kultur och kritik* (s. 111–126). Daidalos.

Flores, N. (2021). A raciolinguistic perspective on standardized literacy assessments. *Linguistics and Education*, 64, 100868. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2020.100868>

Flores, N., & Rosa, J. (2015). Undoing Appropriateness: Raciolinguistic Ideologies and Language Diversity in Education. *Harvard Educational Review*, 85(2), 149–171. <https://doi.org/10.17763/0017-8055.85.2.149>

Flores, N., & Rosa, J. (2019). Bringing Race Into Second Language Acquisition. *The Modern Language Journal*, 103(S1), 145–151. <https://doi.org/10.1111/modl.12523>

Gruber, S., Högberg, R., & Nyström, S. (2021). Att vara mer än lärare. I A. Fejes & M. Dahlstedt (Red.), *Utbildning i migrationens tid: Viljor, organisering och villkor för inkludering* (s. 69–88). Studentlitteratur.

Herz, M., & Lalander, P. (2019). *Rörelser, gränser och liv: Att lyssna till de unga som kom*. Studentlitteratur.

Johansen, Å. M., & Sollid, H. (2023). *Samisk i norskfaget: Fra plan til praksis*. Fagbokforlaget.

Nuottaniemi, A. (2023). *Flerspråkighetens gränser: Språkdidaktik på (o)jämlig grund i migrationernas tid*. H:ström Text & Kultur. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-203888>

Prinsloo, M. (2021). Seeing like a state: Literacy and language standards in schools. *Linguistics and Education*, 64, 100867. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2020.100867>

Rosa, J. (2019). *Looking like a language, sounding like a race: Raciolinguistic ideologies and the learning of Latinidad*. Oxford University Press.

Rubin, D. L. (1992). Nonlanguage Factors Affecting Undergraduates' Judgments of Nonnative English-Speaking Teaching Assistants. *Research in Higher Education*, 33(4), 511–531.

Skolverket. (2021). *Sveriges officiella statistik: Nationella provresultat i grundskolan*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&omrade=Nationella%20prov&lasar=2018/19&run=1>

Slotta, James. (2023). *Anarchy and the Art of Listening: The Politics and Pragmatics of Reception in Papua New Guinea*. Cornell University Press.

Zheng, Y., & Samuel, A. G. (2017). Does seeing an Asian face make speech sound more accented? *Attention, Perception, & Psychophysics*, 79(6), 1841–1859. <https://doi.org/10.3758/s13414-017-1329-2>